

प्रकाशक/सम्पादक

रामकुमार श्रेष्ठ

प्रधान सम्पादक

अनिन्दिधर लुइटेल (अर्जुन अविरल)

सम्पादक

गोपी राम ज्ञानली

व्यवस्थापक

कृश्णला साप्कोटा

प्रधान कार्यालय: कावासोती, नवलपुर

E-mail: weeklydn@gmail.com 9847170411

मुद्रण: मध्यविन्दु अप्सेट प्रेस कम्प्युटर: कावासोती कम्प्युटर

९८०४४२१०६०

दाउन्जे साप्ताहिक पाइने स्थानहरू:

प्रकृति पुस्तक पसल कावासोती, हाम्रो विद्यार्थी पुस्तक पसल कावासोती, सुमन पुस्तक पसल कावासोती, सुवेदी पुस्तक पसल गिल्लारी, पाण्डे पुस्तक पसल डण्डा, कल्पाणी पुस्तक पसल, चोरमारा, भुसाल पुस्तक पसल अखण्डखोला, न्यू विशाल पुस्तक पसल दुम्किवास, भीता पुस्तक पसल प्रातिनिगर, आशिस पुस्तक पसल दलदले, घैलागिरी पुस्तक पसल १६ नम्बर चोक, मिलन पुस्तक पसल सुनवल, शिवम स्टेशनरी भूमही, पयु रेमी बद्धाट, मेचन्द्र रैनियार त्रिवेणी, श्याम थापा सुस्ता, रामकरण हरिजन परासी

सम्पादकीय

विकास र असारे खर्च

असार सकिन लाग्दा लाग्दै हाम्रा जनप्रतिनिधिहरूलाई अहिले विकास खर्च गर्न भयाइ नभ्याई छ । विगतका जनप्रतिनिधिहरूको पदचापलाई पछ्याउँदै अहिलेका नवनिर्वाचित जनप्रतिनिधिहरू पनि असारमा कसरी बजेट सक्नेतर्फ लागे । बाटोघाटो, पुलपुलेसा निर्माणदेखि तटबन्धन, अनुदान वितरण, सभा, गोष्ठी, सेमिनार गरेर बजेट सकिदै छ ।

असारको मुख्यमा हतार हतारमा गरिएका ति खर्चहरूको प्रतिफल कस्तो आउँछ यो पनि सोच्नु पर्ने बेला छ । देश भ्रष्टचारको दलदलमा फसिरहेको बेला जनताले यि जनप्रतिनिधिहरूसँग केही आशा गरेको भए पनि अहिले अधिकांश पालिका, सांसद, प्रदेश सरकार, संघीय सरकार सबै असो बजेट सक्नमा लागेको देखिन्छ ।

बर्षमा रहेको १२ महिना मध्ये ११ महिनामा ५० प्रतिशत पनि काम नसक्ने र १ महिनामा बाँकी सबै काम सक्ने गरी गरिएको खर्चको अर्थ के रहला । उदाहरणका लागि असारमा बनाएको बाटो साउन लाग्दा नलाग्दै भत्कने, असारमा गरिएको तटबन्धन साउन लाग्दा नलाग्दै बाढीले बगाइदिने गरी गरिने यस्तो तटबन्धनको प्रभावकारिता कति । त्यसैले निर्वाचित भए लगतै असारे चटारोमा परेको हाम्रो स्थानीय तहका जनप्रतिनिधिहरूले अबका बर्षहरूमा भने यि कुरा हेक्का राखेर बेलैमा काम सक्ने र जेठ असारमा अर्को बर्षका लागि बजेट, नीति तथा कार्यक्रम निर्माणमा ध्यान दिने हो भने बल्ल बजेटको प्रभावकारिता रहन्थ्यो कि ।

गरिबी अन्त्य र रोजगारी सृष्टि गर्ने कुरा देखिनसहनेले बजेटको बिरोध गरे

जनादन शर्मा प्रभाकर

कृषि क्षेत्र

कृषि क्षेत्रमा उत्पादन र उत्पादकत्व वृद्धि गर्ने बारेका कार्यक्रमहरू बजेटको बुँदा नम्बर २७ मा स्पष्ट रूपमा उल्लेख गरिएका छन् । स्थानीय तहको सहजीकरणका लागि सबै किसानहरूलाई उत्पादक समूह, कृषि समूहलगायतका समूमा आवद्ध गर्दै उत्पादनमा जोड दिने कुरा बुँदा बजेट बक्तव्यको १ सय १२ देखि १ सय ५६ बुँदासम्मा उल्लेख गरिएको छ । बाँधेको एवम् उपयोगावधीन खेतीयोग्य जमिनको उपयोग गर्ने कुरा पनि बजेटमा गरिएको छ । त्यस्ता किसानहरूलाई आवश्यक तालिम, मल, बीञ्ज उपलब्ध गराउने कुरा स्पष्ट रूपमा व्यवस्था गरिएको छ । उत्पादित कृषि उपजको बजार सुनिश्चित गर्ने, कृषि उपजका सङ्कलन केन्द्र बनाउने, साना र ठूला कोल्ड स्टोर बनाउनेलगायतको व्यवस्था गर्न लागिएको छ । यस किसिमको व्यवस्थापनबाट किसानहरूले अब अन्ता उत्पादनको बजार नपाउने भन्ने चिन्ता गर्नुपर्ने अवस्थाको अन्त्य हुनेछ ।

उद्योग व्यवसाय क्षेत्र

औद्योगिक क्षेत्रलाई प्रवर्द्धन गर्ने के गर्नुपर्छ भन्ने कुरा यस क्षेत्रका उद्योगी, व्यवसायीबाट प्राप्त सुधाकरकै आधारमा बजेटमा समावेश गरिएको छ । उत्पादन बढाई निर्यात वृद्धि गर्ने र निर्यात गर्ने उच्चीयालाई सरकारले मदत गर्ने नीति बजेटमार्फत लिएको छ र अहिले यही नीति अगाडी बढिरहेको छ । जुन देशमा उच्चोगलाई प्राथमिकता दिने र निकासीलाई प्रोत्साहन गर्नेरी सरकारले व्यवसाय र उद्योगमैत्री नीति त्याएको छ, त्यहाँ बजेटको बिरोध हुनु दुखत पक्ष हो । बजेटमार्फत हाम्रो अर्थतन्त्रलाई आत्मनिर्भर बनाउने गरी कृषि क्षेत्रको वृहत उत्पादनमा ध्यान दिएको छ । ३० प्रतिशतका दरमे कृषि बस्तको आयात प्रतिस्थापन गर्ने लक्ष्य राख्दै कृषि क्षेत्रलाई रूपान्तरण गर्ने कार्यक्रम ल्याइएको छ ।

पर्यटन क्षेत्रलाई विशेष प्राथमिकतामा राखेर लाई यस्तो पर्यटन भिक्ष्याउने अवधारणाका साथ कार्यक्रम राखिएको छ । नेपालमा मात्र रहेको सगरमाथा जाने, हेर्ने र चढने लाईको चाहाना छ । त्यहाँसम्म पुग्ने बाटो साजिलो बनाइदियो भने कति लाख मानिसहरू आउलान्, त्यापाटि वृद्धि बजेटमार्फत भोग्नेको छ ।

पर्यटन क्षेत्रलाई विशेष प्राथमिकतामा राखेर लाई यस्तो पर्यटन भिक्ष्याउने अवधारणाका साथ कार्यक्रम राखिएको छ । नेपालमा मात्र रहेको सगरमाथा जाने, हेर्ने र चढने लाईको चाहाना छ । त्यहाँसम्म पुग्ने बाटो साजिलो बनाइदियो भने कति लाख मानिसहरू आउलान्, त्यापाटि वृद्धि बजेटमार्फत भोग्नेको छ । अहिले आइटी क्षेत्रलाई प्राथमिकता दिनासाथ भारतको हैदराबाद र मद्रासका दुई ठूला आइटी क्षेत्रलाई सम्बन्धी विश्वविद्यालयले नेपाल काम गर्ने गरी सहकार्य गर्ने प्रारम्भिक समझदारी गरिसकेको अवस्था छ । आइटी क्षेत्रमा हजारौ, लाईलै रोजगारी पाउने बातावरण बन्न थालेको छ ।

औद्योगिक क्षेत्रको विचुत खपतमा २ देखि १५ प्रतिशतसम्म छुट दिने, निकासी गर्दा ८ प्रतिशतसम्म प्रोत्साहन शुल्क दिने नीतिले स्वदेशमा भएका उद्योग फस्टाउने र थप नयाँ ठूला उद्योग आउने र रोजगारी बढ्ने विश्वासी सृजना गरिएको छ । कृषि क्षेत्रमा बाँझो जमिनको उपयोग बढाउनेदेखि मल कारखाना बनाउनेसम्मका कार्यक्रमहरूलाई उत्पादन बढाउने भनिएको छ । बजेटमार्फत गरिबी अन्त्य गर्ने र रोजगारी सृष्टि गर्ने कुरा गरिरहाँदा यो कुरा अगाडी बढेको देखि न सक्नेहरूले गलत मनसायका साथ गरिरहेका तर्कहरू हेर्न तिनीहरूको अभिव्यक्ति राष्ट्रिको पक्षमा पक्षमा छ । कृषि क्षेत्रमा बाँझो जमिनको उपयोग बढाउनेदेखि बेला भएको छ । कठिनपनि विश्वको अर्थतन्त्रलाई सुदूर र व्यवस्थित गर्नुपर्ने अहिलेको खाँचो हो । अन्तर्राष्ट्रीय मूल्य शृङ्खलाको प्रभाव राम्राले यस्तो विश्वको अर्थतन्त्रलाई अपरिहार्य बनाउने गरी कृषि क्षेत्रको वृहत उत्पादनमा ध्यान दिएको छ ।

‘आयातबाट उत्पादनतर्फ, जोखिमबाट समावेशीतार्फ’ मुलुकको अर्थतन्त्रलाई प्रस्ताव गर्नेरी सार्वजनिक भएको आगामी आवको बजेटले लिएको नीतिका कारण चालू आर्थिक बष्टको तुलनामा आगामी आर्थिक बष्टको व्यापार घाटा कम हुँदै जानेछ, रोजगारी र उत्पादन वृद्धि हुँदै जानेछन् भन्ने कुरा कृषि क्षेत्रमा यस्तो विश्वको पक्षमा छ । किनभने देशभर र स्वदेशमै उत्पादन वृद्धि गर्ने कुरा सबै उद्योगी व्यवसायी एकमत हुनुहन्न । आन्तरिक उत्पादन वृद्धिमार्फत आत्मनिर्भर अर्थतन्त्र निर्माणको अभियानमा जुट्ने सबै उद्योगी, व्यवसायीलाई सरकारले सबै प्रकारका सहयोग गर्न तयार छ ।

नोट: अर्थमन्त्री पदबाट राजिनामा दिनपूर्वको लेख ।

यसर्थ माओ, क. माओ बने

देशमा लोकतान्त्रिक गणतन्त्र स्थापना भएर समाजवाद उन्मुख संविधान घोषणा भएको पनि झण्डै एक दशक हुन लागी सक्यो । नेपालको इतिहासलाई अध्ययन गर्दा नेपाली कांग्रेसको स्थापना भएको आठ दशक पार गर्न लाग्दैछ भने नपुल्याल श्रेष्ठले क्युनिष्ट घोषणापत्र लेखी नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी स्थापना गरेको पनि साडे सात दशक पुरा हूँदैछ । चाहे विपी कोइरालाको प्रजातान्त्रिक समाजवादी राज्य व्यवस्थामा होस् वा पुल्याल श्रेष्ठको नौलो जनवादी राज्य व्यवस्थामा होस् । नेपाली जनताहस्ताई गास, वास, कपास, शिक्षा, स्वास्थ्य र रोजगार व्यवस्था गर्न सक्यो ? बारिक अरवौ रूपैया उच्च शिक्षा अध्ययनका लागी बिदेश जनावाट रोकन सक्यो ? दैनिक हजारौ नेपालीहरू बैदेशिक रोजगारी जान्छन्, उच्चो तथा कलराखानाको स्थापना गरी स्वदेशमा नै रोजगारीको सूजना गर्दैछ त ? शिक्षा र स्वास्थ्यमा भएको द्वैत व्यवस्थाको अन्त्य गरी सर्वसुलभ रुपमा जनताको तहसम्म पुर्याउन सक्यो ? संविधानले सारा नेपाली जनताहस्ताई गास, वास र कपासको त प्रत्याहृति गर्न त सकेन नै, गणतन्त्रिका लागी लडाई लडाई गोलीका छर्रा शरिरमा बोकेर हिँडेका ती नमराज न्यौपाने (क. सेवक) उपचार नपाएर सडक पेटीमा मर्द पनि कै नै गर्न सक्यो ?

नेपाल जनताहस्ताई अधिकार प्राप्तिका लागी विभिन्न समयमा आन्दोलन गरे । २०१७ सालदेखि २०४६ सालसम्म निर्दलीय पञ्चायती व्यवस्थाका विरुद्ध सशक्त आन्दोलनका गरे । परिणाम स्वरूप: २०४६ सालमा बहुलीय संसदीय प्रजातान्त्रिक व्यवस्थाको पुनर्स्थापना त भयो, तर जनताले अधिकार नपाउनुको कारण पारम्परिक परिवारिक राजतन्त्र नै हो भी राष्ट्रियता, जनतन्त्र र जनजिविकाका सवालहस्ताई लिएर १० (२०५२ सालदेखि २०६२) वर्षे जनयुद्ध भयो ।

जनयुद्धमा नेपाल आमाका लाहौं छोराछारीहरू लामबढ भए । महान जनयुद्धको कममा हजारौ नेपाली आमाका छोराछोरीहरूले वीरगति प्राप्त गरे, हजारौ बेपता भए, उनीहरू अहिले पनि हराइरहेका छन्, हजारौ घाउँट

तथा अपांग छन् भने हजारौको संख्याले गिरफ्तारी, यातना र कारागारको जीवन बिताए ।

१० वर्षे जनयुद्धको बलमा भएको १९ दिने आन्दोलन समेतले देशमा २४० बर्षको परिवारिक राजतन्त्रको अन्त्य भएको पनि साँझे १ दशक पुरा भइसक्यो । हाम्रो देशले एक थान बुर्जुवा गणतान्त्रिक संविधान बाटेको पायो ? समाजवाद उन्मुख हाम्रो संविधानले नेपाली जनताहस्ताई गास, वास, कपास, शिक्षा, स्वास्थ्य र रोजगार व्यवस्था गर्न सक्यो ? बारिक अरवौ रूपैया उच्च शिक्षा अध्ययनका लागी बिदेश जनावाट रोकन सक्यो ? दैनिक हजारौ नेपालीहरू बैदेशिक रोजगारी जान्छन्, उच्चो तथा कलराखानाको स्थापना गरी स्वदेशमा नै रोजगारीको सूजना गर्दैछ त ? शिक्षा र स्वास्थ्यमा भएको द्वैत व्यवस्थाको अन्त्य गरी सर्वसुलभ रुपमा जनताको तहसम्म पुर्याउन सक्यो ? संविधानले सारा नेपाली जनताहस्ताई गास, वास र कपासको त प्रत्याहृति गर्न त सकेन नै, गणतन्त्रिका लागी लडाई लडाई गोलीका छर्रा शरिरमा बोकेर हिँडेका ती नमराज न्यौपाने (क. सेवक) उपचार नपाएर सडक पेटीमा मर्द पनि कै नै गर्न सक्यो ?

जसको कालूपीक तस्वीर छापा तथा अनलाइन पत्र पत्रिकामा समाचार बनेका छन् । कमरेड सेवकप्रति भावपूर्ण श्रद्धाङ्गी अर्पण गर्दै शोकाकुल परिवार तथा आफन्ताजनमा समेवदा छ ।

कलिकोट जिल्ला तिलापुका गाउपालिका निवासी नमराज न्यौपाने (क. सेवक) जनमुक्ति सेनाका सेवकन कमाण्डर थिए । जनयुद्धको क्रममा पश्चिम नेपालका थैरे मोर्चामा लडाई लडेका थिए । जनयुद्धकै क्रममा गोली लागी थाइते नमराजको शरिरमा गोलीका छर्रा रहिएर थिए, तिनै घाऊहरू बलिक्षेका । जनयुद्धका घाइतेहरूको उपचारमा न त नैकपा (माओवादी केन्द्र) को सहयोग रहेयो न त नेपाल सरकारको नै ।

जीत बेला पूर्ण जनमुक्ति सेनाका कमाण्डर नमराज न्यौपाने सडक पेटीमा छर्रपटाउँथिए, त्यती नै बेला सत्ता गठबन्धन नैकपा (माओवादी केन्द्र) का अध्यक्ष पुष्टकमल दाहाल छोरा प्रकाश दाहालको शालिक अनावरण गर्दै थिए । शालिक अनावरण कार्यको माओवादी केन्द्रका केन्द्रीय नेताहस्ताट समेत टिक्की भइहेको छ । जनयुद्धका नेतृत्व कर्ता नैकपा (माओवादी केन्द्र) सरकारमा भएका बेला जनयुद्धका लडाकुहरू उपचार बिना नै सडक पेटीमा ज्यान गुमाउन पर्नु राष्ट्रियता, जनतन्त्र र जनजिविकाका पक्षमा अब गरिए आन्दोलनमा पार्टी र नेतृत्वलाई कसरी विश्वास गर्न ?

जनयुद्धमा नेपाल आमाका लाहौं छोराछारीहरू लामबढ भए । महान जनयुद्धको कममा हजारौ नेपाली आमाका छोराछोरीहरूले वीरगति प्राप्त गरे, हजारौ बेपता भए, उनीहरू अहिले पनि हराइरहेका छन्, हजारौ घाउँट

तथा अपांग छन् भने हजारौको संख्याले गिरफ्तारी, यातना र कारागारको जीवन बिताए ।

लेखक: नेता रानाभाट

उपचार नपाई सडक पेटीमा ज्यान गुमाएका जनमुक्ति सेनाका सेवकन कमाण्डर नमराज न्यौपाने (क. सेवक)

सहयोगका लागी चिनिया कानितका महान नेता कमरेड माओले आफ्नो जेठो छोरा माओ आन्दू समेत रहेको ५ लाख चिनिया स्वयम्भेवक पठाए कोरिया । अमेरिकी आकमणका कारण सो युद्धमा ३० हजार चिनिया सवयम्भेवक मारिए । जसमा माओ आन्दू (माओलो जेठा छोरा) पनि १९५० नोभेम्बर २५ मा मारिए । छोरो शहिद भएको ख्वर माओले बुहारीलाई सुनाए, जिति बेला उनको काखमा सानो बच्चा (माओलोको नाती) यियो । बुहारीले सुनु (माओ) संग 'अब जिउँदै पति देख्न नपाएपनि शवको अनुहार अन्तिम पटक हेर्न इच्छा छ' भनिन् ।

त्यसपछि माओले बुहारीलाई भने तिन्नो पति मात्रै होइन, अरु ३० हजार योहाहरू पनि कोरियामा मारिएका छन् । ती सचैको शब्द चीन ल्याउन पर्दछ, जुन सम्भव नै छैन । त्यसकारण हाम्रो छोराको मात्रै शब्द ल्याउन मिल्दैन । हाम्रो छोराको मात्रै शब्द ल्याउने र अरुको ल्याउने हो भने जसजसका परिवाराबाट कोरियामा शहिद भए, उहाँसुने हाम्रो पार्टी, आन्दोलन र नेतृत्वप्रति कहिँयै विश्वास गदैनन् ।

पति वियोगमा परेकी माओली बुहारीले माओलोको कुरामा चित्त बुझाइन, किनकी उनी पनि एक योद्धा थिइन् । यसकारण नै माओ, कमरेड माओ बने । आजसम्म त्यसरी नै बाँचिरहेका छन् । आज पनि दैनिक ६५ हजार चिनियाँ त्याहाले शाशीशान खित उनको घर (जुन घरलाई संग्रहालय बनाइएको छ) को अबलोकन गर्नुहोस् र हाम्रा महान नेता भनेर हृदयदेखिए नै सम्मान र आदर गर्दै गर्वने छाती फुलाउँछन् ।

साम्राज्यवाद र विस्तारावादका विरुद्ध कहिँयै युद्धा नटेको प्रण गर्नुहोस् । तर हामा नेताहरू .....????????? तिनका भोले कार्यकराहरू .....????????? र नौ ज्वान युवाहरु .....?????????

राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय सम्मानदारा विभूषित

ज्योतिषी पं. लक्ष्मण सुवेदी

सह सचिव (नेपाल ज्योतिष परिषद वित्वन जिल्ला)

ज्योतिष दर्पण ज्योतिष कार्यालय भरतपुर वित्वन

मिशन (का, कि, कु, थ, ड, छ, के, को, हा):

प्रतिष्ठित काम गरेर अवसर हात पार्ने समय छ । आयआजन बढिकारले प्रेरित हुनेहरूलाई परिस्थिति अनुकूलै रहेनेछ । अध्ययनमा ध्यान केन्द्रित हुनेछ भने मिहिनेतले उपलब्ध विलाउन सक्छ । रोकेका काम बनेन्दून र त्याँको सकिनेछ । औट गर्दा सूलै काम सम्पादन हुन सक्छ । साइरो गाँसेहरूलाई अलि सजग रहनुपर्ने देखिनेछ ।

कन्या (टो, पा, पि, पु, ण, ठ, पे, पो):

शुभचिन्तकहरूको सहयोग जुटाउने चिताएको काम सम्पादन हुनेछ । लगनशीलताले गुमेको प्रतिष्ठा दिलाउनेछ । लेखन तथा सिंजानामक कामबाट यात्राको बाँचालाई बालबल्याउने खलबल्याउने देखिनेछ । मगलबारपूर्ण व्यास्त्यका लागि खानपानमा सजग रहनुहोस्ता । धनाधानको राहूँ भ्रान्तकोले काम बिग्रन सक्छ ।

घन (ये, यो, भा, भि, भु, धा, फा, ढा, भे):

दिग्गजो फाइदा हुने काम शुभारम्भ हुन सक्छ । पुरुषार्थ देखाएर दाम समाउने अवसर प्राप्त हुनेछ । मंगलबारादेखि वारिवरिक समस्याले सताउन सकिनेछ । अवसर र व्यास्त्यका लागि खानपानमा सजग रहनुहोस्ता । शुभचिन्तकहरू टाढा हुनाले दुख पाइनेछ । अध्ययन र व्यास्त्यका चिन्नाले सताउन सकिनेछ । मिहिनेतले जीवनशीलमा परिवर्तन ल्याउन सकिनेछ ।

मीन (दि, दु, थ, झ, ज, दे, दो, चा, चि):

कर्मजोगाले समाजमा स्थापित गराउन सक्छ । काम देखाएर उपलब्ध हातपार्ने समय छ । मंगलबारादेखि छैठौं सूर्य सत्तमेष्ट हुने भएकाले विशेष जिम्मेवारी अवसरा नोकरी प्राप्त ह

गर्मी मौसमः के खाने, के नखाने?

अहिने गर्मीको मौसम छ। गर्मीले आजित बनाएपछि मानिसलाई के गर्ने र कसो गर्ने भन्ने हुन्छ। कहाँ शितल होला, के खाँदा शितल होला भन्ने पिरलो सबैलाई हुन्छ। त्यसैले गर्मीका बेता खाने कुरामा ध्यान दिनुपर्छ।

गर्मीमा शीरमा पानीको कमी हुने अर्थात् डिहाइड्रेसन हुने लगायतका विभिन्न खाने सक्रमण तथा स्वास्थ्य समस्या देखिन सक्छन्। डिहाइड्रेसनको खतरा गर्मी याममा निकै बढि हुने भएकाले आफ्नो खानपिनको आदतमा विशेष ध्यान दिन र जिउको रोगप्रतिरोधी क्षमता बढाइराख्न विशेषज्ञहरूसे सल्लाह दिने गरेका छन्।

गाँजर, गोल्मैडा, पालक, कौंको, खरबुजा, भेदा, औपचर्ता फलफूल खानुपर्छ। गर्मीमा यस्ता मौसमी फल खानु ज्यादै राम्रो हो। यसले एसिडिटीको समस्याबाट पनि छुटकारा दिलाउँछ। यस्ता मौसमी तरकारी र फलफूल खाने गर्नाले शरीर शीतल रहन्छ। पोषण विज्ञहरूका अनुसार गर्मीमा मानव शीरबाट अत्यधिक पसिना निस्क्ने कारण इलेक्ट्रोलाइट असन्तुलित बन्द्ध। त्यसकारण नियमित खानाको अलावा फलफूल तथा सागसब्जी र प्रसस्त सलाद लिनु जरुरी हुन्छ। गर्मी याममा सरीरमा पानीको पर्याप्त आपूर्तिका लागि प्रसस्त पानीको मात्रा हुने सागसब्जी तथा तरकारीहरु जस्तै फस्ती, करेला, लौका, पालुगो, हरियो सिमीको भोजन गर्नुपर्छ।

गर्मी याममा खाजाको रुपमा पनि दुध, फलफूल, जुस, दुसा उमरेको गेडागुडी लगायतका परिकार समावेश हुनु आवश्यक हुन्छ। त्यसका साथै बिहानको खानामा दालभात समावेश गर्नु राम्रो हुन्छ।

बेलुकीको खानामा फाइबरयुक्त सागसब्जी, बन्दा तथा काउली र रोटीको सेवन गर्नु स्वयक्तर हुने र जिउको पचाउन सजिलो हुने बताइन्छ।

गर्मी याममा डिहाइड्रेसनबाट बच्नका लागि ग्रीन टी अथवा कोल्ड कफीको सेवन पनि लाभदायी हुन्छ। गर्मीको समयमा शीरको पाचन प्रणालीमा समेत समस्या आउने भएकाले हल्का खाना खानुपर्छ तर अपच हुने जाखिम हुन्छ। लामो समयको अन्तरालमा धेरै खानेकुरा खानुभन्दा छिटो छिटो तर थोरै थोरै खानेकुरा खाएमा पचाउन क्षमता हुन्छ।

त्यसै तरबुजा, खरबुजा, कौंको, लिची, स्याउ जस्ता मौसमी फलफूल खानुपर्छ, जसले शीरमा पानीको पर्याप्त आपूर्ति गर्नुका साथै रोग प्रतिरोधी क्षमता पनि बढाउँछ। बजारमा पाइने चिसो येपे पदार्थको साटो दही, उखुको रस, नरिवल पानी तथा लसी लिउनु आवश्यक हुन्छ। तेलमा तारेका, भुटेका खानेकुराहरु नखानु नै राम्रो हुन्छ। खानेकुरा पकाएर लामो समयसम्म नराख्नुहोस, छिटै खानुहोस। बासी खानेकुरा खाँवा रोगको संक्रमण हुने जाखिम हुन्छ।

कृष्णप्रसाद गौतम

माता मनकामना विन्धी ईटू उद्योग

देवचूली-१, केउरानी, नवलपुर, ८८५७०४०१५५

अत्याधुनिक प्रैविधि र स्वचालित मेशिनबाट उत्पादित गुणस्तरीय ईटू
बालश्रम मुक्त ईटू उद्योग।

मालपोत कार्यालय कावासोती

नवलपरासी (बद्दघाट सुस्ता पूर्व) को

हकदावी सम्बन्धी ३५ दिने सूचना

सूचना प्रकाशित मिति: ३०७८/३/८

यसमा निवेदक हुमिसरा घर्तीले मृतक जग्गाधानी बलबहादुर घर्ती मगरको नाउमा दर्ता कायम रहेको जग्गा साविक वेनीमणीपुर वडा नं. २ को कि. नं. ६६७ र ६७० क्षेत्रफल ०-७-७, ०-९-११ जग्गा निज बलबहादुर घर्ती मगरको पत्ती पनि यस अधि नै मृत्यु भएकोले निजको नजिकको हकदार कोही नरहेको भनी निज मृतकको भाई बुहारीले उक्त जग्गा नामसारी गरी पाउँ भनी माग निवेदन गरेकोमा माग अनुसार गर्नु नपरे कुनै कारण भए अर्थात अन्य कोही नजिकको हकदार भए सप्रमाण स्याद भित्र दावी विरोध गर्नु आउनु हुन भनी यो हकदावीको ३५ दिने सार्वजनिक सूचना प्रकाशित गरिएको छ। अन्यथा कानून बमोजिम भई जाने व्यहोरा समेत जानकारी गराइन्छ।

नेपाली लोककथा:

बुटो बाबू फाल्ने डोको

अमित दक्षल

यति विचार गरेर ऊ आफूसी खासीसित सत्य कुराको सल्लाह मान्न हिँड्यो स्वास्तीचाहैं पनि बुटो सससराको चाकरी गर्दैगाई आजित भइसकेकी थिएँ। त्यसैले, झूँगो पोइँको कुरा ठिकै हो भने भनी। यति भइसकेपछि आफूनो बुटो बाबुलाई एउटा डोकोमा राखेर भीरबाट खसालन भनी ऊ हिँड्यो। उसको पछिपछि उसको सानो छोरो पनि लाग्यो। भीर धैरै ठाडा थिएँ। बुटो बिचरो कान पनि सुदैनलयो र अखाँ पनि राम्रोरी देख्नन्थाँ। बुटोलाई 'मार्न लोगोको भन्न के थाहा?' उसले त, छोराले डोकोमा बोके देखताथान दर्शन गराउन लगेको होला भन्ने ठाँचेछ। त्यसकारण बुटो केही नवाली चुप लागेर बस्यो।

एक समयमा, पहाड़खण्डमा एउटा बुटो बस्तयो। उसको एउटा छोरो पनि थियो। छोरोको छुडाकर्म, विचाह इत्यादि गराई, बुटो छोराबुहारीको भरमा बस थाल्यो।

यसबेलासम्म बाम बानैकै बुटो भइसकेको थियो। तल-माथि गर्न पनि सहारा लिएर मात्र गर्न सक्यो। बुटोको बुहारीबाट एक छोरो जन्मियो। बुटो अब त जाँचौ स्थान, त्यहाँ नै खाने, पिउने, दिसा-पिसाव गर्ने र सुत्ने अवस्थामा थियो।

बुटोको छोराले एक दिन विचार गर्न्दै, 'यो बुटो खालि खाई भाव रहन्छ, न यता जान्छ न उता। दिसा-पिसावसमेत अस्ले गराइन्दैनुपर्छ। अफ कति बाँचौ हो? काल पनि किन नजाएको होला। वरु भीरबाट खसालिदिने हो हो? ! हामीलाई पनि आनन्द, बुटो पनि चाँडै खर्च जान पाउन्दै।'

छोराको बुटोलाई एक दिन विचार गर्न्दै, 'यो बुटो खालि खाई भाव रहन्छ, न यता जान्छ न उता। दिसा-पिसावसमेत अस्ले गराइन्दैनुपर्छ। अफ कति बाँचौ हो? काल पनि किन नजाएको होला। वरु भीरबाट खसालिदिने हो हो? ! हामीलाई पनि आनन्द, बुटो पनि चाँडै खर्च जान पाउन्दै।'

(तुलसी दिवस सम्पादित 'नेपाली लोककथा' (२०३२) बाट सामार)

सुन्दर देखिन के खाने ?

ओमेगा-३, याँत्री एसिडलगायत तत्वबो छालालाई सुख्खा हुन दिईन। यस्तो, याँत्री शरीरको नाम्न नसदने भएकाले यो पाइने खाना खानुपर्छ। यस्ता खानाले छालाको सुख्खापन कम हुँदै जान्छ। ओखर, सोयापिन, माझा, बदाम, एझोकाडो, जैनुको तेल आदि बेला-बेला खानुपर्छ।

फलफूल

मौसम अनुसारको फलफूल खानु स्वास्थ्यका लागि निकै फाइदा हुन्छ। फलफूलले समग्र स्वास्थ्यका लागि फाइदा गर्नुपर्छ। फलफूलले चम्प लगाएर भएकोले निकै फाइदा हुन्छ।

झबेर निधन

नवलपुर । पूर्वी नवलपरासीमा खोलमा पौडी खेल्ने कममा डुबेर एक जना बालकको निधन भएको छ।

नवलपुर प्रहरीका अनुसार कावासोती नगरपालिका ५ मा केरेङ्ग खोलमा पौडी खेल्ने कममा डुबेर शिवाराव कावासोती ५ निवासी १२ वर्षीय नवलपुरिंग फेर्डोको निधन भएको हो।

बालकको उदार गरी प्रहरीले उदार वेपता भएको थिएँ।

बालकको उदार गरी प्रहरीले उदार वेपता भएको थिएँ।</

